

LA COMUNIFICADORA

programa d'impuls de l'economia col·laborativa procomú

Barcelona, El Far, 30 de Novembre del 2017

Models jurídics

Barcelona, El Far, 30 de Novembre del 2017

Objectius

- Conèixer els trets principals de les diferents fórmules i modalitats jurídiques, principalment les que donen resposta a projectes col·lectius
- Reflexionar sobre els possibles encaixos dels projectes amb les fórmules jurídiques
- Conèixer els mecanismes legals de govern, proposar-ne de complementaris i reflexionar sobre mecanismes de governança
- Reflexionar sobre les tipologies de persones vinculades als projectes i el seu encaix en els models de governança

Encaix jurídic

Aspectes a considerar per triar la fórmula jurídica:

Tipus d'activitat

Sense ànim de lucre?

D'interès general o particular?

Nombre de promotors i persones vinculades

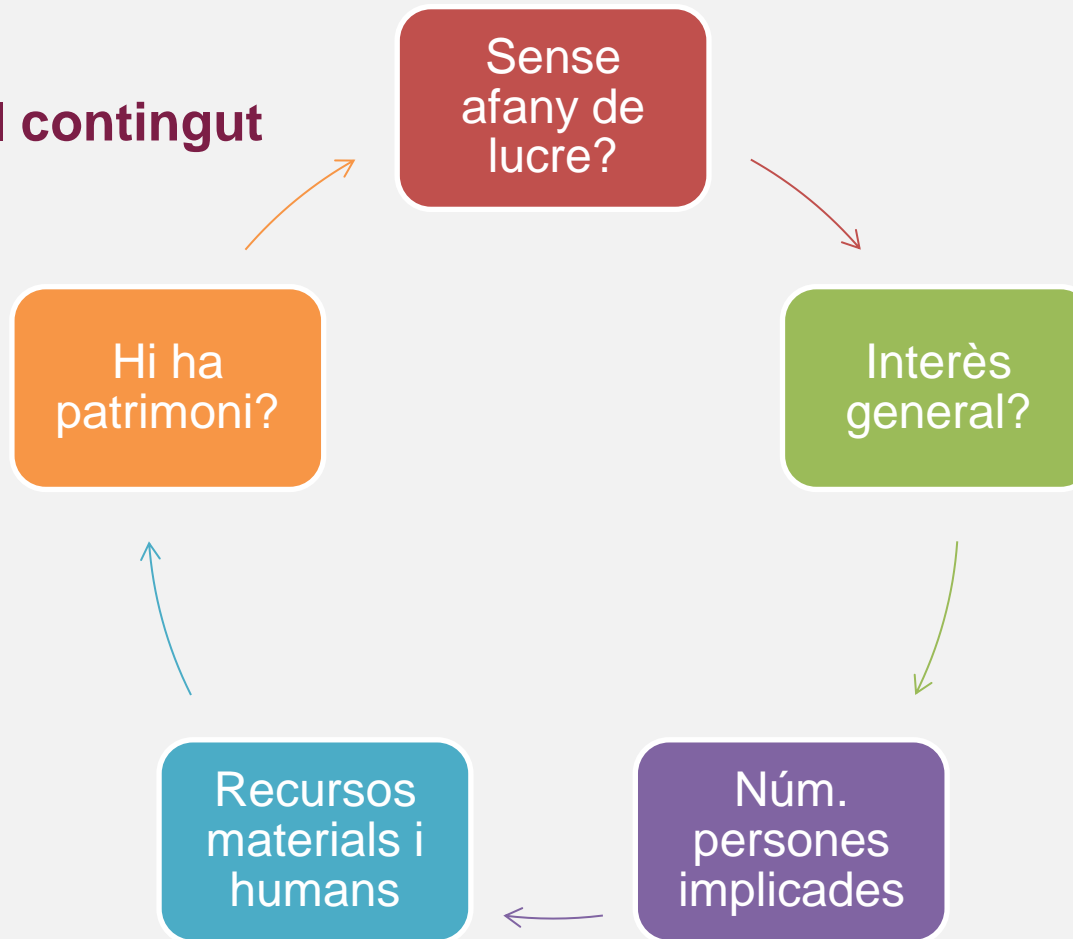
Expectatives futures dels promotors

Necessitats econòmiques del projecte

Aspectes legals i fiscals, tràmits i obligacions

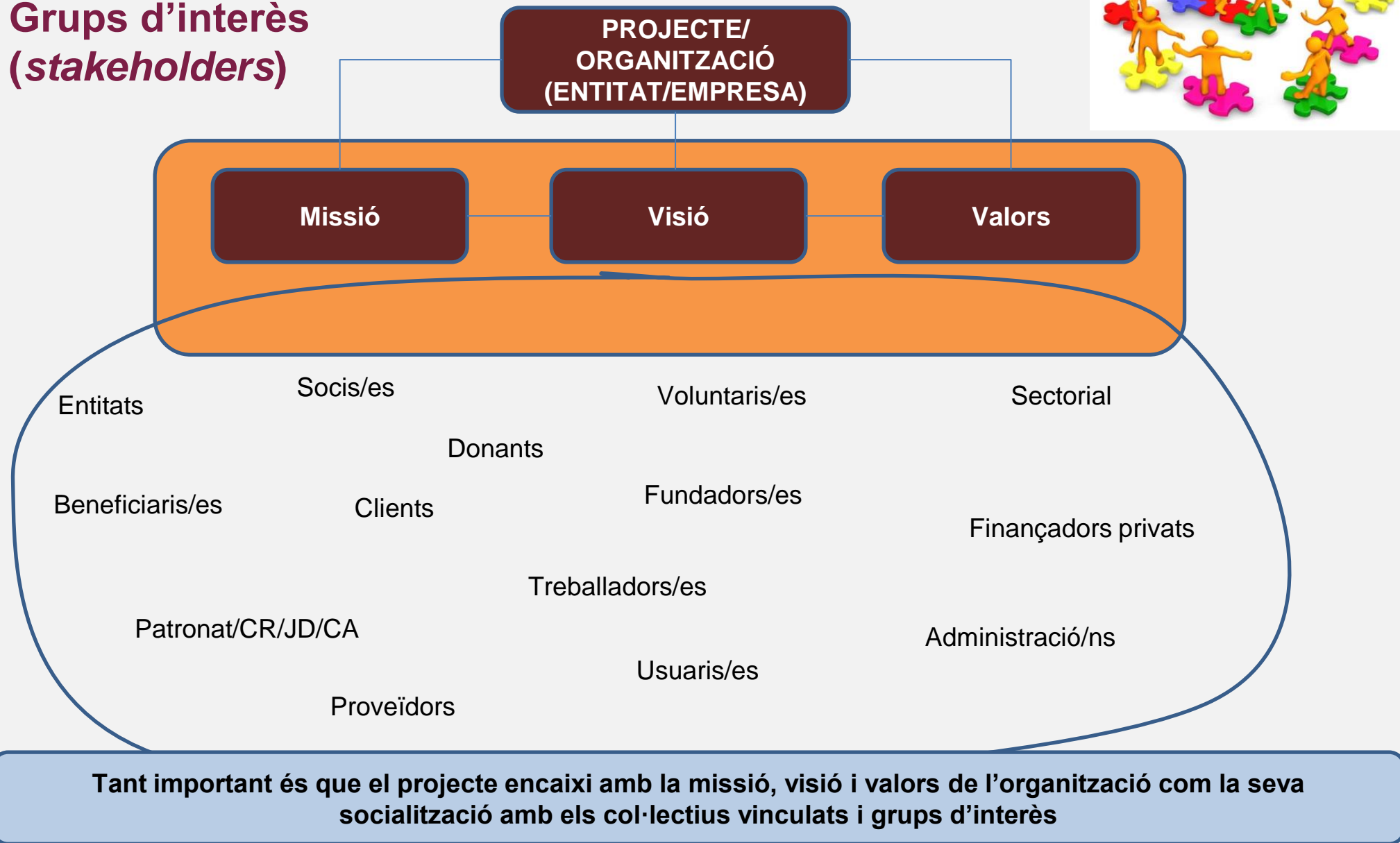
...

Donant FORMA al contingut

Autocupació – inversió – acció – projecte associatiu/col·lectiu – salvaguarda d'un patrimoni

Grups d'interès (*stakeholders*)

Fórmules empresarials

“**Sense closca**” → empresari/a individual, sense K → IRPF

No hi ha separació entre patrimoni empresarial i particular

Responsabilitat il·limitada

“Autònom” o SCP (no mercantil)

“**Amb closca**” → societat, K mínim (responsabilitat limitada) →

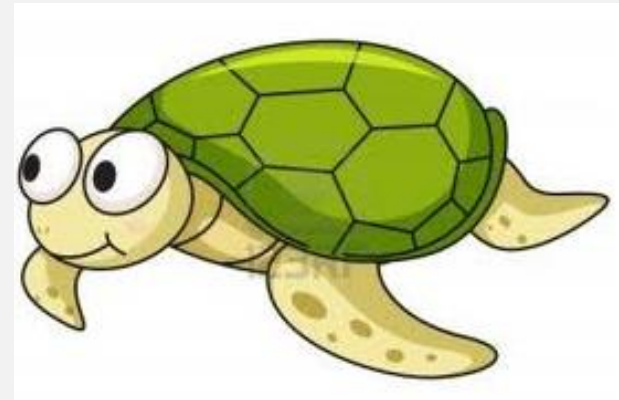
Imp. Societats

Societats de capital

Societat **Mercantil**: SL, SA

Societat **Laboral**: SLL, SAL

Societat **Cooperativa**

Societats de capital i cooperatives

Societats mercantils i de capital

Factor fonamental: el capital

- Accions, participacions
- % poder de decisió
- % repartiment resultats

Societats cooperatives

Factor fonamental: la persona (el capital = instrument)

- Activitat cooperativitzada
- 1 persona, 1 vot (possibilitat ponderació)
- Repartiment resultats segons activitat cooperativitzada
- Reserves obligatòries

Fórmules jurídiques de l'economia social

ASSOCIACIÓ (agrupació, club, plataforma, coordinadora, ONG, unió...)

FEDERACIÓ (sectorial, territorial)

FUNDACIÓ (pública / privada)

COOPERATIVA (diferents classes i tipus)

SOCIETAT LABORAL

Fórmules jurídiques de les entitats sense ànim de lucre

ASSOCIACIÓ
FEDERACIÓ
FUNDACIÓ

COOPERATIVA D'INICIATIVA SOCIAL / SENSE ÀNIM
DE LUCRE

Característiques entitats sense ànim de lucre

- no distribució d'excedents, destinació a les activitats pròpies
- gratuïtat càrrecs socials
- interès limitat aportacions, si n'hi ha (màx. interès legal del diner)
- limitació de retribucions laborals al 150% segons conveni sector i zona

Fórmules jurídiques participatives

ASSOCIACIÓ / FEDERACIÓ

COOPERATIVA

Basades en la participació activa dels seus membres, independentment del capital aportat

Associació

Finalitats no lucratives
(interès general/partic.)

Principalment de forma
voluntària

Activitats d'acció social,
activitat econ. accessòria

Cooperativa

Activitat cooperativitzada

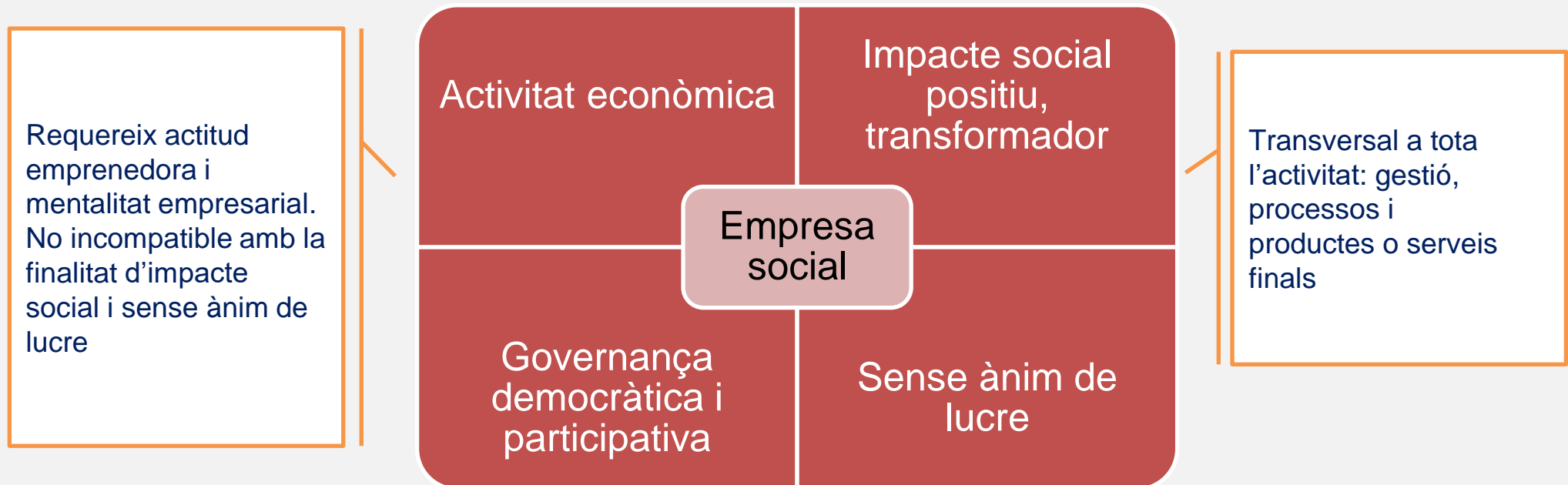
Satisfacció de
necessitats comunes
persones sòcies

Activitat socioeconòmica
de base col·lectiva

L'empresa social

Objectiu: generar un impacte positiu en la societat o de transformació social, cobrint una necessitat social mitjançant una activitat econòmica (lliurament de productes o serveis)

L'impacte positiu i transformador, com a finalitat, reflectit en tots els processos de l'empresa: organització de persones, compres, producció, comercialització, finançament, etc.

Forma Jurídica	Autònom	Societat Limitada (SL)	Cooperativa (SCCL)	Associació	Fundació
Núm mín. Socis	1	1	2+1 10	3	1
Factor fonamental	Treball	Capital	Activitat cooperativitzada	Finalitat no lucrativa	Finalitat no lucrativa
Tipologies	SCP	Laboral (SLL)	Treball, consum, agràries, serveis...	Agrupació, plataforma, coordinadora, ONG, club...	Pública, privada
Capital mínim inicial	0	3000	3000	0	30000 ind. 15000 temp.
Responsabilitat	Il·limitada	Limitada	Limitada	Il·limitada	limitada

Forma Jurídica	Autònom	Societat Limitada (SL)	Cooperativa (SCCL)	Associació	Fundació
Òrgans de govern	JP	JA, Admin.	AG, CR	AG, JD	Patronat, Protectorat (control Gencat)
Presa de decisions (vot)	JP	% capital	1x1 (activitat coop)	1x1 (ponderació)	Patrons
Reserves	no	opcional	Mín.20%FRO +10%FEPC (+reserva ESAL)	TOT	TOT
Distribució de resultats econòmics	tot	Dividends segons % capital	Retorn segons activitat co.	reinversió	Reinversió
Fiscalitat / impostos	IRPF	Règim general	Règim especial	Règim general, mínims (UP especial)	Règim especial

Les cooperatives

L'Aliança Cooperativa Internacional (ACI) que és la plataforma representativa mundial del cooperativisme defineix la cooperativa com:

“Una associació **autònoma** de persones que s’han agrupat **voluntàriament** per satisfer les seves necessitats i aspiracions **econòmiques, socials i culturals** comuns, a través d'una empresa de **propietat conjunta** i de **gestió democràtica**.”

Una cooperativa...

D'acord a la Llei de Cooperatives de Catalunya

«Societats que, amb plena autonomia i sota els principis de lliure adhesió i baixa voluntària, amb capital variable i gestió democràtica, que associen persones físiques o jurídiques que tenen necessitats o interessos socioeconòmics comuns, amb el propòsit de millorar la situació econòmica i social de llurs components i de l'entorn comunitari, fent una activitat empresarial de base col·lectiva, en la qual el servei mutu i l'aportació pecuniària dels membres permetin de complir una funció que tendeix a millorar les relacions humanes i a posar els interessos col·lectius per damunt de tot idea de benefici particular ».

Marc ètic de les cooperatives: principis i valors

- Aliança Cooperativa Internacional (ACI)
- Els principis són pautes mitjançant les quals les cooperatives posen en pràctica els seus valors
- Proporcionen normes de conducta, restringeixen certes accions i n'estimulen d'altres
- La Llei de Cooperatives obliga la seva aplicació

Principis i valors

Valors

- Igualtat
- Democràcia
- Justícia, equitat
- Autoresponsabilitat i responsabilitat
- Autoajuda
- Solidaritat, suport mutu

Principals classes de cooperatives

Consumidors i usuaris: lliurament de béns o la prestació de serveis per al consum directe de les persones sòcies.

Habitatge: promoure l'accés a l'habitatge de les persones que en són sòcies, amb voluntat d'oferir preus assequibles i diverses opcions d'adquisició: propietat, dret d'ús, etc..

Serveis: associen persones físiques o jurídiques titulars d'activitats econòmiques, professionals o artistes amb la finalitat d'adquirir conjuntament subministraments i serveis o d'emprendre operacions destinades a la millora econòmica i tècnica.

Treball: associen, com a mínim, dues persones físiques que, mitjançant el seu treball, es proposen produir béns o prestar serveis per a terceres persones.

Agràries: associen titulars d'explotacions agràries per tal de gestionar en comú la seva producció, la maquinària, i la transformació i venda de la seva producció.

Ensenyament: tenen com a finalitat organitzar qualsevol mena d'activitat escolar o docent. Poden estar formades per la lliure associació de pares, mares, alumnat i docents.

Integrals: quan integren, en una única cooperativa, finalitats diferents, per exemple, treball i consum.

Intercooperació

Activitats de **cooperació empresarial entre empreses i cooperatives**, o cooperatives: **cooperatives de segon grau (grups cooperatius), convenis intercooperatius**

Cooperatives de segon grau: agrupació d'un mínim de 2 empreses, una d'elles cooperatives, amb l'objecte de completar, reforçar o coordinar activitats de les empreses membres

Cooperatives d'iniciativa social (i sense ànim de lucre)

Activitats de caràcter social o d'atenció a les persones

Que tenen per objecte la inserció laboral o integració de col·lectius amb risc d'exclusió, o la defensa de drets socials o cobertura de necessitats no cobertes pel mercat.

- Mitjançant la prestació de serveis assistencials (activitats terapèutiques, d'atenció domiciliària, sanitàries, educatives, residencials, culturals...)
- Incorporació a sòcies de persones amb discapacitat

El voluntariat a les cooperatives d'iniciativa social

Les cooperatives d'iniciativa social poden establir en els estatuts la participació de voluntariat en la realització de l'objecte social.

Té dret a assistir a les assemblees generals, amb veu i sense vot, i pot designar un representant al consell rector

Les cooperatives han de respondre dels danys i perjudicis que pugui causar el voluntariat com a conseqüència de la seva activitat.

SOM
energia

La primera cooperativa
de producció i consum
d'energia verda de Catalunya

www.somenergia.cat

DE LA TERRA A LA TAULA CREANT OPORTUNITATS
Cooperativa agro-gastronòmica social

Tarpuna

Iniciatives sostenibles

Les persones sòcies

Les sòcies ho són en funció de la seva participació en l'activitat cooperativitzada.

(Cooperatives integrals: activitat cooperativitzada múltiple)

DRETS i DEURES:

- Participar en l'activitat cooperativitzada (treball...) i rebre les bestretes salarials establertes
- Escollir i ser escollits pels càrrecs socials
- Participar amb veu i vot en els òrgans socials
- Percebre el retorn cooperatiu
- Percebre el reemborsament de la seva aportació actualitzada
- Dret d'informació

Tipus de persones sòcies

- **SÒCIA COMÚ:** en funció de la classe cooperativa (TREBALLADORA, DE CONSUM, AGRÀRIA, DE SERVEIS, D'HABITATGE...)
- **SÒCIA DE TREBALL** (excepte cooperatives de treball associat)
- **SÒCIA COL·LABORADORA**
- **SÒCIA TEMPORAL**
- **SÒCIA EN EXCEDÈNCIA**

Participació a la cooperativa

Participar: “tenir o prendre part en una cosa”.

Participar activament de la presa de decisions

Participar en un debat

Participar dels beneficis

Participar de la planificació estratègica

Participar en la millora de l'acció comunicativa

Participar.....

Participació a la cooperativa

EMPRESA PARTICIPATIVA I DEMOCRÀTICA

LES SÒCIES PARTICIPEN DE:

La propietat de l'empresa (estabilitat projecte empresarial, lloc treball...)

La gestió (estratègica / operativa)

Els resultats (positius i/o negatius)

CONFLUÈNCIA DE ROLS:

Dualitat de les sòcies: usuàries/treballadores... i empresàries

Doble eficàcia professional i societària

Suma de persones = suma de recursos + capacitats + motivacions + ... →

SINÈRGIA

Participació social, òrgans de govern i cercles de governança

L'Assemblea

Totes les sòcies. Una persona, un vot / vot plural ponderat (segons activitat cooperativitzada). Participació activa: no basada en el capital. **Voluntat col·lectiva**

L'assemblea ordinària:

- Mínim: un cop a l'any, després 6 mesos tancament de l'exercici econòmic.
- Objecte: examen de la gestió del consell rector, aprovar els comptes i els balanços de l'exercici, i acordar la distribució dels excedents o imputar les pèrdues.
- Línies estratègiques de l'empresa

Altres assemblees tenen el caràcter d'extraordinari

Acords: Es prenen per majoria simple. Possibilitat majories reforçades (mai + de 2/3). Excepcions en què cal el vot de 2/3 parts.

El Consell Rector

Òrgan de govern i representació de la cooperativa

Com a **mínim** ha de tenir **3 membres**: presidència, secretaria i vocalia. (En cooperatives de 2 sòcies, presidència i secretaria)

- Ha de reflectir la diversitat de tipus de sòcies, centres de treball o seccions
- Elegits per l' assemblea general per un període de màxim 5 anys, i poden ser reelegits consecutivament una sola vegada (cas general). Els nomenaments s'han d'inscriure al Registre de Cooperatives
- L'exercici del càrrec és obligatori.

EQUIPS ESTRATÈGICS

Cèl·lula bàsica de preparar el futur

Tipus:

- Millora de producte o procés
- Creació nous productes
- Prospecció de nous mercats
- Elaboració de prioritats estratègiques
- Repensar missió, visió, valors
- Potenciar la diversitat de membres (generacional, ideològica, formativa, de feines...)
- Reunions habituals de creativitat, generació d'idees i discussió

EQUIPS DE TREBALL

Cèl·lula bàsica productiva: Persona = coneixements, experiències, capacitats, habilitats i actituds

Organització: sistema integrat per persones amb perfils polivalents que treballa en equips:

- Més ràpids i flexibles x detectar deficiències i resoldre problemes
- Afavoreix satisfacció dels treballadors (motivació)
- Facilita l'aprenentatge
- Potencia implicació en el treball i en l'organització
- Millora la qualitat dels productes
- Difon la cultura de l'organització

Cercles de governança

NO TOTES HO PODEM DECIDIR TOT (O SI?)

Estructura organitzativa i de rols (de coordinació, segons funcions...) de cada persona o col·lectiu. Qui ha d'assumir lideratge?

Reunions i àmbits de decisió (estratègia, gestió, projectes...)

Mecanismes de presa de decisions en cada àmbit. Com prenem les decisions

(→ normatives de funcionament)

Comunificar és transformar
alguna cosa en comunal,
fer-la un procomú

Amb col·laboració honesta, relacions
justes i condicions dignes de les persones
que en formen part